

ת"פ 8443/11/16 - מדינת ישראל נגד תמיר שיטריט

בית משפט השלום בקריות

ת"פ 8443-11-16 מדינת ישראל נ' שיטריט
תיק חיצוני: 468537/2016

בפני	כבוד השופט יוסי טורס
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשם	תמיר שיטריט
	ע"י ב"כ עו"ד רן שחם

החלטה

בפני בקשה לביטול מספר עבירות בכתב האישום.

העובדות וטיעוני הצדדים

- נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו מספר עבירות. בין יתר העבירות שבכתב האישום מופיעות גם עבירות הסגת גבול (סעיף 447 (א) לחוק העונשין) והפרעה לשוטר במילוי תפקידו (סעיף 275 לחוק העונשין).
- בפי הנאשם שתי טענות. ביחס לעבירת הסגת גבול נטען כי לא פורטו יסודותיה כנדרש ועל כן הוא אינו יודע מפני מה עליו להתגונן. המאשימה השיבה לטענה זו והודיעה כי בדיון הקרוב תבקש למחוק עבירה זו מכתב האישום. לאור הודעה זו מתייטר הצורך בהכרעה בטענה.
- ביחס לעבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, טוען הנאשם כי הוא לא נחקר לגביה ולא זכה למסור את גרסתו טרם הגשת האישום. נטען כי הגשתו של כתב אישום היא פעולה פוגענית והרשות חייבת לחקור היטב את נסיבות העניין טרם פגיעה באזרח, ובכלל זה לאפשר לו למסור את גרסתו. לאור כך ביקש הנאשם למחוק אישום זה, בשל פגיעה בזכויותיו העולה כדי הגנה מן הצדק.
- המאשימה לא חלקה על כך שהנאשם לא נחקר על עבירה זו, אך טענה שלא נגרמה לו בשל כך פגיעה כלשהי, בוודאי שלא פגיעה המצדיקה את ביטולו של האישום. בעניין זה צוין כי הנאשם יוכל למסור את גרסתו בבית המשפט ומובן שלא ייטען נגדו שמדובר בגרסה כבושה.

דין והכרעה

5. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים ראיתי לדחות את הטענה.

6. למשטרה הוענקה בחוק הזכות לחקור כל אדם ובכלל זה חשוד. סמכות זו מעוגנת במפורש בסעיף 2 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות), 1927. סעיף 67 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 מעניק לשוטרי אף את הסמכות לעכב חשוד לצורך חקירה. באמצעות מימוש זכות זו משיגה המשטרה מידע שיש בו לקדם את החקירה ואף למנוע בעתיד אפשרות לשיבושה, בין היתר באמצעות הקושי שבהעלאת גרסה "מאוחרת" ושונה. עם זאת, בצד זכות זו, ניתן לומר שקיימת למשטרה גם חובה לחקור את החשוד. חובה זו, הגם שאינה קבועה בחוק, קיימת מכוח כללי המשפט המנהלי, לפיהם חובתה של כל רשות מנהלית ליתן זכות טיעון לאדם טרם שמתקבלת בעניינו החלטה פוגענית. לכך יש להוסיף שגרסת חשוד היא עובדה רלוונטית שעל הרשות להביאה בחשבון טרם החלטתה, זאת במסגרת חובתה לשקול את כל השיקולים הרלוונטיים (ראו בעניין זה גם החלטתי בתיק תו"ב 44015-04-12 ועדה מקומית לתכנון ובניה לב הגליל נ' **וסאם נאסר** (12.6.14)).

7. לאחרונה הוזכרה החובה לחקור חשוד, גם בזיקה לפרקטיקה הנוהגת לפיה הודעת חשוד במשטרה מוגשת כעניין שבשגרה כראיה במשפט. צוין כי "קבילותה של ההודיה מהווה חריג לכלל האוסר עדות מפי השמועה, וזאת בשל מרכזיותו של הנאשם במשפט. הוא אינו עד ככל עד אחר. לכן, חובה על המשטרה לחקור אותו. עדותו במשטרה, תהא אשר תהא - הודיה או כפירה מוחלטת, מוגשת במשפט על ידי השוטרי שגבה אותה" (ע"פ 2592/15 **פלוני נ' מדינת ישראל** (6.7.16)), פסקה 9 לפסק דינו של כב' השופט הנדל (ההדגשה שלי - י.ט.). כן צוין בפרשה זו כי "טרם הגשת כתב אישום על המשטרה לנהל חקירה הוגנת, בכללה חקירת הנאשם, אשר אינו מחויב להשיב ולהפליל את עצמו(פסקה 10 לעניין פלוני הנ"ל (ההדגשה שלי - י.ט.).

8. הגשת אישום טרם שהחשוד זכה למסור את גרסתו בעניין, היא אפוא הפרה של חובות הרשות. הפרה זו גוררת עמה פגיעה בזכויות החשוד. על פגיעתו הקשה של כתב אישום המוגש נגד אדם אין צורך להכביר מילים (ע"פ 1767/94 **יוסף נ' מדינת ישראל**, פ"ד נג(1) 505; בג"צ 88/10 **שוורץ נ' היועץ המשפטי לממשלה** (12.7.10)). כאשר מוגש כתב אישום ללא שהחשוד זכה למסור את גרסתו, ניתן לדבר על פגיעה בשני מישורים שונים. המישור הראשון הוא הפיכתו של האדם לנאשם טרם שניתנה לו האפשרות להתגונן מפני החשדות ולמנוע את עצם הגשת האישום. ודוק: הדגש הוא על הפיכתו של אדם לנאשם, קרי: מבן חורין, שאינו נתון כלל בסכנת הרשעה או שלילת חירות, לאדם שהוגש נגדו כתב אישום פלילי על כל המשמעות הכרוכה בכך. על המשמעות שבהפיכת אדם לנאשם ראו:

"אכן, העמדה לדין היא עניין רציני. יש בה כדי לשנות את חייו של אדם. צל מעיב עליו. החיים שוב אינם כשהיו" (ע"פ 1767/94 **יוסף נ' מדינת ישראל**, פ"ד נג(1) 505)
"וכבר עמדנו על האות שנאשם במשפט פלילי עשוי לשאת על מצחו. שמו הטוב של אדם - כבודו ושמו הטוב - נתונים בידיו של תובע, וראוי איפוא שתובע ישקול בכובד ראש אם יגיש ואם לא יגיש כתב-אישום בעניינו של פלוני" (בג"צ 5537/91 **אליהו אפרתי נ' עו"ד כרמלה**)

9. לאור כך, דעתי היא שפגיעה משמעותית תגרם מקום בו כתב האישום הוגש מבלי שהנאשם נחקר כלל על המיוחס לו. במקרה זה הופך האדם לנאשם מבלי שקולו נשמע כלל. פגיעה קלה יותר, תגרם כאשר נכלל בכתב האישום, אישום בודד לגבי לא נחקר החשוד, כאשר ביחס ליתר העבירות נגבתה גרסתו.

10. יצוין עוד כי, לאחר חקיקת סעיף 60א' לחוק סדר הדין הפלילי, תשנ"ב-1982 (להלן - "החוק") אשר עיגן את זכותו של חשוד לשימוע טרם הגשת כתב אישום בעבירות פשע, ברוב המקרים יבוא הנושא על פתרונו (אף אם לא המושלם) באמצעות עריכת שימוע (להבדיל מחקירה). עם זאת, הזכות אינה קיימת בעבירות עוון וכן במצבים נוספים, כגון היות החשוד במעצר (סעיף 60א' (ז) לחוק) וכן בעבירות מסוימות כלפי בן משפחה (תקנות סדר הדין הפלילי (קביעת סוגי עבירות שלגביהן לא תחול חובת היידוע לפי סעיף 60א' לחוק), התשס"ה-2005).

11. המישור השני הוא פגיעה ראייתית אפשרית בשל היעדרה של חקירה. כך יהיה למשל אם כתב האישום הוגש לאחר זמן והיעדרה של חקירה גרם לכך שהנאשם לא הועמד מראש על הצורך בשמירת ראיות בנושא, או שאלו אינן עוד בהישג יד. כשלים אלו ימצאו לרוב את תרופתם בהכרעת הדין, לאחר שמיעת הראיות, באופן שהן יפעלו לטובת הנאשם מבחינה ראייתית, עד כדי זיכוי בשל כך בלבד, אם החסר הראייתי הותיר ספק סביר באשמתו.

12. להשלמת התמונה יצוין כי בצד הפגיעה בנאשם, בשל היעדרה של חקירה, לעיתים הדבר עשוי דווקא לסייע לו, במובן זה שיוכל למסור את גרסתו לראשונה במשפט, לאחר ששמע את כל ראיות המאשימה.

מן הכלל אל הפרט

13. בענייננו יש לשאול במה נפגע הנאשם בשל כך שלא נחקר על עבירה זו. כתב האישום שהוגש נגד הנאשם כולל מספר עבירות. אין לומר אפוא שחקירתו בגין עבירה זו יכולה הייתה למנוע את עצם הגשת האישום, שהרי עדין הוא היה מוגש בשל העבירות הנוספות שאינו קשורות לעבירה זו (ולא נטען אחרת). במילים אחרות, לא היה בקיומה של חקירה למנוע את הפיכתו לנאשם. הפגיעה בנאשם בהקשר זה, היא אפוא בדרגה נמוכה, אשר אינה מצדיקה סעד קיצוני כביטול אישום.

14. הנאשם לא טען דבר ביחס לפגיעה ראייתית אפשרית בשל המחדל ואציין כי מובן ששמורה לו האפשרות למסור את גרסתו לאירוע בבית המשפט (אם ימצא זאת לנכון לאור זכותו שלא למסור גרסה (סעיף 162 לחוק)). לעניין זה ראה למשל ע"פ 5880/14 טלאל אלקרנאווי נ' מדינת ישראל (1.3.15) שם צוין כי "לגבי האישום הראשון - אכן, כפי שציין המערער בערעורו, הוא לא נחקר על אישום זה במשטרה, אך הייתה לו הזדמנות להציג את גרסתו במהלך עדותו בבית משפט קמא".

15. סיכומו של דבר, דין הטענה לביטול אישום זה להידחות. בכפוף לאמור בסעיף 2, הבקשה נדחית על שני ראשיה.

ניתנה היום, א' כסלו תשע"ז, 01 דצמבר 2016, בהעדר
הצדדים.